

VIHAPUHEEN JA -RIKOSTEN TUNNISTAMINEN JA ILMOITTAMINEN

1. TUNNISTA

Viharikos on rikos, joka kohdistuu ihmiseen sen takia, että rikoksen uhri kuuluu johonkin vähemmistöryhmään. Viharikoksen peruste eli motiivi on vihamielisyys tai ennakkoluulot toista ihmistä/ryhmää kohtaan. Mikä tahansa rikos voi olla viharikos, jos se on tehty ihmisen jonkin ominaisuuden, kuten seksuaalisen suuntautumisen, sukupuoli-identiteetin tai sukupuolen ilmaisun takia.

Esimerkkejä epäilyistä viharikoksesta:

- Töniminen, pahoinpitely tai muu fyysisen koskemattomuuden rikkominen esim. pride-tapahtumassa, sateenkaarevassa baarissa tai näiden edustalla
- Pridekulkueen häirintä huutelemalla, herjaamalla, ampumalla paukkupanoksia esim. autosta pelotteluun ja vaijantamiseen
- Sateenkaarijärjestöjen/ -baarien toimitilojen/pride-lippujen tärvely, esim. lipun polttaminen, loukkaavat graffitit

Vihapuhe on viestintää, joka levittää tai lietsoo vihaa ihmistä/ihmisyhmää (esim. sateenkaariperheet) vastaan. Viestintä voi olla puhetta, eleitä, kirjoituksia, kuvia, piirroksia tai symboleja. Suomen rikoslaki kieltää vihapuheen.

Esimerkkejä vihapuheesta:

- Pridekulkuetta ohittaessa solvaavasti elehtiminen (keskisormen näyttäminen)
- Homo- ja transfobiset pilapiirroksiset ja näihin tægääminen
- Homottelu ja slurrien käyttö, tahallinen väärinsukupuolittaminen tai deadnimen käyttö

Lue lisää viharikoksista ja vihapuheesta:

- seta.fi/ihmisoikeudet/viharikos/

Yleinen hätänumero 112

Rikosuhripäivystys 116006 – Tukea ja käytännön neuvoja esim. rikosilmoituksen tekemiseen. Palvelee ma-to 9-18 ja pe 9-16. Puhelu on maksuton. www.riku.fi

Poliisin neuvontapalvelu 0295 419800 - Palvelu antaa yleisneuvontaa kiireettömissä asioissa arkisin 8-16:15.

Kriisipuhelin 09 2525 0111 - Kriisipuhelimeen voi soittaa nimettömänä ja luottamuksellisesti 24/7.

Kansalaisneuvonta 0295 000 - Neuvontaa julkisten palveluiden käyttäjille. Opastamme sinut oikean viranomaisen palveluihin ma-pe 8-21 ja la 9-15.

2. ILMOITA

Viharikoksesta tai sen epäilyistä kannattaa aina ilmoittaa tapahtuman järjestäjille ja viranomaiselle. Poliisi saa tiedon vain murto-osasta viharikoksista. Ilmoittaminen auttaa tilastoinnissa, tietoisuuden lisääntymisessä, kokonaiskuvan muodostamisessa, viharikosten estämisessä ja tekijän saattamisessa vastuuseen.

Rikosilmoituksessa kerrotaan mahdollisimman tarkka kuvaus tapahtuneesta (kellonaika, kulkuneuvon malli, rekisteriote...) Silminnäkijät kirjataan ylös. On tärkeä mainita, että rikos on tapahtunut vähemmistöön kohdistuneella vihamotiivilla, sillä tämä voi koventaa tuomiota.

- 1) Vie tapaus järjestäjän tietoon (esim. viharikosepäily pride-tapahtumassa)
- 2) Tee/tehkää viharikoksesta rikosilmoitus millä tahansa [poliisiasemalla](https://poliisi.fi/tee-rikosilmoitus) tai verkossa poliisi.fi/tee-rikosilmoitus.
- 3) Esim. perhesuhteisiin ja seksuaaliseen suuntautumiseen kohdistuvasta syrjinnästä ilmoitetaan yhdenvertaisuusvaltuutetulle www.syrjinta.fi, sukupuoleen kohdistuneesta syrjinnästä tasa-arvovaltuutetulle www.tasa-arvo.fi

3. HAE/ANNA TUKEA

Viharikoksen uhriksi joutuminen aiheuttaa uhrille vakavia seurauksia, kuten pelkoa ja eristäytymistä muista. Uhri voi pelätä, että hän joutuu uudelleen rikoksen kohteeksi, koska hän edustaa jotain vähemmistöä. Tuen saaminen on tärkeää.

Henkinen ensiapu (PFA) on tapa auttaa kuormittavaan tilanteeseen joutunutta. Henkinen ensiapu ei ole vain ammattiauttajille soveltuvaa – jokainen voi oppia sitä antamaan. Kolme toimintaperiaatetta ovat:

1. Katso (look)

- Mitä on tapahtunut, kuka tarvitsee apua
- Onko tilanteessa turvallisuusriskejä
- Onko autettavalla fyysisiä vammoja
- Mitkä ovat autettavan välittömät perustarpeet
- Miten autettava reagoi tunnetasolla

2. Kuuntele (listen)

- Lähesty kuormittavaan tilanteeseen joutunutta
- Esittele itsesi
- Kysy tarpeista ja huolista
- Hyväksy toisen tunteet ja kunnioita hänen tahtoaan
- Kuuntele aktiivisesti ja rauhoittele hätäntynnyttä
- Auta löytämään ratkaisua välittömiin tarpeisiin

2. Yhdistä (link)

- **Aut**a kuormittavaan tilanteeseen joutunutta hankkimaan tietoa
- turvautumaan läheisiinsä ja sosiaalisen tukeen
- selvittämään käytännön asioita
- pääsemään palveluiden ja muun avun piiriin

Myös auttajana voit tarvita apua ja kokea tapahtuneesta pelkoa tai vähemmistöstressiä. Tärkeintä on, ettet jää yksin. Ota rohkeasti yhteyttä vastaavaan työntekijään, toiminnanjohtajaan tai yhdenvertaisuus@sateenkaariperheet.fi, niin mietitään yhdessä tilanteen jälkihoito (debriefing).

Lue lisää henkisen ensiavun antamisesta

- [Punainen Risti > Henkinen ensiapu](#)